

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי י"ח טבת תשפ"ג | דף היומי בבלי: גדרים עח | דף הכולל: גדרים לח.
דף היומי בהלכה: מסימן פ"ט סעיף ה' עד סעיף ח'.
מוסר: שמירת הלשון - פרק ט' 'ולפי שידוע' עד 'ולהפך'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג 'והחמישה עשר חשבון האדם' פ"ג 'והשבעה עשר השתכלות'

האברך התמלא תקוה. הוא היה מוכן לעשות הכל, לשים חוט אדום שהרב יגיד, ליצוק עופרת, לתלות חמישים חמסות, ולעשות כל מה שרק שייך ולא שייך. אבל הרב לא הציע דבר אחד מכל אלו. "עצתי לך היא", אמר הרב...

מעומק הבור לפסגת ההצלחה סיפור אמיתי מרתק

ובהוריה, וכשמישהו ינסה לדבר עמך בנושא - תשתוק. דע לך שהפסוק אומר: 'ואוהביו כצאת השמש בגבורתו'. אתה תראה שבזכות זה, שוב תצא שמשך ותזרח!"
האברך עמד המום. "הרב, אני לא מלאך."
"נכון, אתה בן אדם, ולכן צריך להתחזק כל הזמן, במה שמדריך רבינו בחיי בשער הביטחון פרק ד' בסוף החלק השלישי: 'ויסבול חרפתו ויזכור בלבו, שתועלתו ונזקו ביד הבורא יתעלה'. ודע לך, שבמשפחה של גרושתך לא יוכלו להזיק לך במאומה, אם לא ברצון השם. לך בכוחך זה, תתחזק ותשמור את העצה הנפלאה הזאת."

עוד הוא מעכל את העניין, מוסיף לו הרב את החלק השני של העצה. "בנוסף, מהיום אתה משקיע בכל יום כמה דקות של תפילה על גרושתך ועל הוריה, שתהיינה להם הצלחה בחיים, בריאות ופרנסה בשפע. אם תעשה כן, ישועתך קרובה לבוא".
האברך לא יכול לשאת זאת, "איני מסוגל להתפלל עליהם, וגם לו אעשה זאת, זה יהיה מהשפה ולחוץ. אין שום ערך לתפילה כזאת".
"נכון, בהתחלה תתפלל מהשפה ולחוץ, אבל בהמשך תראה שאתה באמת מעוניין שיהיה להם טוב, ותפילתך תצא מעומק הלב. תלמידי היקר, אני מבקש ממך: שתעשה את זה, תקדש שם שמים בעולם, ותראה ישועות גדולות!"
הרב בירך אותו בכל הברכות, ושפך עליו מילות עידוד ונחמה.

פעם הגיע תלמיד ותיק מיישיבת טשעבין, לרבו הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל. אותו תלמיד היה בעברו בחור מוצלח. הוא קיבל שידוך טוב, ובכל ימי השבע ברכות בירכו אותו בברכות לרוב, אבל מזלו ירד מטה מטה. הוא השקיע בעסק שלבסוף נכשל, כל הכסף ירד לטמיון והוא נכנס לחובות גדולים. שלום הבית שלו התפרק והוא נאלץ להתגרש. בין בעלי חובו היה גם חמיו לשעבר, וזה הזמין אותו לדין תורה. מרוב לחץ, דאגה ועגמת נפש, התגלו גם בעיות בריאותיות אצל האברך, הוא הגיע למצב כרוני. הרופאים אמרו, שלא נראה כי יצליח להתרפא ממחלותיו. אפשר שזכות אבות עמדה לו לאברך הזה, שלא הגיע לידי ייאוש, ועדיין חשב איך לשפר את מצבו. הוא נזכר בימים מקדם, שבהם היה בישיבה והצלחה, וכך הוליכוהו רגליו אל רבו, הרב אברהם גניחובסקי. הוא נכנס אליו ושפך בפניו את לבו בדמעות, כשכל כולו אומר חוסר אונים. הרב שמע אותו עד הסוף, הקשיב לו והשתתף עמו, ולבסוף אמר: "יש בשבילך פתרון, שעל ידו תעלה מהבור העמוק לפסגת ההצלחה".

האברך נתמלא תקוה. הוא היה מוכן לעשות הכל, לשים חוט אדום איפה שהרב יגיד, ליצוק עופרת, לתלות חמישים חמסות, ולעשות כל מה שרק שייך ולא שייך. אבל הרב לא הציע דבר אחד מכל אלו. "עצתי לך היא", אמר הרב, "שמהיום תשים מחסום לפיך, ותהיה מהנעלבים ואינם על ולבים. לא תדבר סרה בגרושתך

היתה עצה שלא עלתה לי כסף, אבל היא עלתה לי בכוחות נפש עצומים! לא פעם נשכתי את שפתיי כמעט עד זוב דם, ובלבד שלא לענות. התאמצתי בתפילות, ואכן זכיתי שהמתפלל על חברו נענה תחילה. היום יש לי חיים מאושרים, ברוך השם”.

האברך הזה עשה מה שמורה רבינו, שיהודי המתחזק בביטחון מתעלה על עצמו ואף על מבקשי רעתו, ויגמלם חסד ויעשה כל מה שיוכל לעשותו מן הטוב. הוא זכה לקיים את הדרכתו של רבינו, ובזכות ששמע בקול חכמים הוא הגיע למה שהגיע. יצא מצרה לרווחה ומאפלה לאור, וזכה לחיים מאושרים. הודו לה' כי טוב. (מתוך עלון השגחה פרטית)

הוא הלך לדרכו מהורהר, והחליט כי אכן, הוא ילך על זה. הוא ילך בדרכם של הנעלבים ואינם עולבים, ואף יתפלל על חותנו ומשפחתו.

עברה תקופה, והנה שוב צועד האברך לביתו של רבי אברהם. הפעם צעדיו קלילים, החיוך עולה על פניו עוד לפני שהוא פוגש את הרב, ומי שיראה אותו לא יאמין שזהו האדם האומלל שהופיע כאן אז. הוא הגיע לספר לרב שהישועה אכן הגיעה! חמיו ביטל את הדין תורה, הוא נשא אישה בזיווג שני, והשכינה שורה בביתם. גם בעסקים עלתה קרנו, ובריאותו השתפה פלאים. “הרב, העצה שלך הועילה!” בישר האברך בהתרגשות, “זאת

”אחת הדוגמאות המאלפות שרגיל אני לספר בבחינת 'בדידי הוי עובדא', הוא היחס השונה שקיבלנו אני ועמיתי ל'חברותא' על אותה עבירה ממש

מקצות דרכיו החינוכיות המיוחדות של משגיח ישיבת 'קול תורה' הגה"צ רבי גדליה אייזמן זצ"ל

מבני-ברק, מבוגר ממני בשנה, בן להורים שעלו מבגליה. רוב זמן שהותינו יחד הקפדנו ללמוד, אך כדרכם של נערים קרה שלאחר כמה שעות לימוד, החלפנו איזו מילה וצחקקנו קמעה. רבי גדליה היה צופה את הליכות מאה הבחורים שלמדו בישיבה, ממקום עמדו ליד ארון הספרים, והשגיח על מעשינו.

”באחד מאותם רגעים של קלות ראש, הוא קרא לפתע ל'חברותא' שלי בסימון אצבע, וכאמון על מניעת ביטול תורה הוא הטיף לו מוסר בעקבות הצחקוק או הפטפוט. אבל כאמור הרי לא רק הוא פסק מדברי תורה, גם אני עסקתי בדברי שיחה, ולי המשגיח לא קרא לנזיפה. הרהרתי והפכתי בשאלה: מדוע המשגיח לא נזף בי? האם אני זוכה ליחס מועדף בשל היותי יתום? האם משום שלעמיתי החברותא יש הורים הוא רק ננזף?

”למחרת, כשעברתי ליד ארון הספרים, בסמוך לרבי גדליה, הוא פנה אלי ואמר לי: 'ישראל מאיר, כדאי לך להקפיד יותר על הימנעות מדברים בטלים, במיוחד אם חלילה וחס מעורב בהם אבק של לשון הרע או רכילות'. הוא דיבר איתי בקול מלטף, כידיד שמעניק עצה טובה לאיש אהובו. כה שונה היה קולו מטון הדיבור שלו 'זכה' ה'חברותא' שלי אמש בשעת מעשה.

”שנים ארוכות אחר כך, סיפר לי רבי גדליה על דרכו החינוכית שהביאה אותו לנהוג בנו איפה ואיפה, לכאורה. הוא סיפר על ביקורו לימים של החברותא שלי, בישיבה, ובו פתח הוא עצמו, רבי גדליה, בשיחה על ימים עברו ואמר לו: 'אתה ודאי נוטר לי בלבך על שאותך הוכחתי בתוכחות מוסר אודות ביטול תורה ובחברך לא גערתי. אלא שאני במידת ההבנה הצנועה שלי נהגתי. אילו הייתי אומר לך אז: 'אתה בסדר, אבל אתה צריך להיות עוד יותר בסדר',

אחד התלמידים המפורסמים, רבי ישראל מאיר לאו, מלפנים הרב הראשי לישראל, מספר:

”מאה בחורים היינו בשנת תש”י בבנין של ישיבת 'קול תורה' ברחוב אוסישקין”, פותח הרב לאו את שיחתו בהתרגשות, “רבי גדליה היה המשגיח של כולנו. מה אומר ומה אדבר: אמנם כל חייו הוא היה רק בעולם התורה, אבל אם היום קיימים ורווחים בעולם החינוך מקצועות כפסיכולוגיה, פדגוגיה ודידקטיקה, הרי שהוא היה ראש וראשון בכל התחומים הללו. הוא היה הפדגוג הגדול ביותר שהכרתי מימי. בכישרון ובסייעתא דשמיא שהוענקו לו משמים הוא הכיר כל בחור הרבה יותר טוב ממה שהבחור הכיר את עצמו.

”זה התבטא בכך שלכל אחד הוא דיבר בשפה אחרת, כדי להוציא אל הפועל את הכוחות שגלומים בו. לדוגמא, אם ידע על מישהו שכאשר יגידו לו מילים טובות הוא יסתפק בזה ולא יתאמץ להתעלות בתורה ויראת שמים, היה מדבר אליו בשפה קשה ותובעת. כך גם להיפך, אם ידע על מישהו שישבר ויפגע אם ישמע דברים קשים כגידים, או אם יעמידוהו מול תביעות נוקשות, הוא היה מדבר אליו בִּרְפוּת ומקרב בימינו. הוא היה מחנך משכמו ומעלה שידע לעצב את אישיותם של בני התורה בשנים לא פשוטות כלל ועיקר; את מי ללטף ועל מי לגעור, את מי לקרב ולמי להראות סבר פנים תקיפות, ותלמידיו הרבים הפזורים בכל קצוי ארץ מוכיחים כמאה עדים על הצלחתו בתחום החינוך. “אחת הדוגמאות המאלפות שרגיל אני לספר בבחינת 'בדידי הוי עובדא', הוא היחס השונה שקיבלנו אני ועמיתי ל'חברותא' על אותה עבירה ממש. ה'חברותא' שלי היה בחור יקר שהגיע

בעולמה של תורה. חובתי היתה לשומרו בחממה ולטפחו. אם הוא התקדם בחיים, זה משום שאני, לפחות בזמן שהיה תחת חסותי, השתדלתי לעודדו ולא לדכאו'.
"זאת היתה תורתו החינוכית של רבי גדליה", מסיים הרב לאו את שיחו, "המשגיח האחראי על מאה בחורי הישיבה בתקופתי. כאמור, הוא לא למד מעולם פסיכולוגיה וחינוך, אבל היו לו נסיון וידע והבנה עמוקה בתחום, ובעיקר אהבה ורגישות עצומה לבני אדם, והם שהנחו את דרכו בשדה החינוך".
(קטעים מתוך הספר 'רבי גדליה')

היית אומר לעצמך: שלום עליך נפשי, די לי שאני בסדר, אפילו המשגיח אמר לי זאת ודי לי בזה... והיית ממשיך בדרכך. לך היה צריך להגיד דברים קשים כגידיים כדי לנער אותך מאדישותך'.
"אך ה'חברותא' שלך - הוא ההיפך הגמור ממך. הוא עלול היה ליפול לדכדוך אילו גערתני בו, ולהיפלט החוצה בשל גערתני. הרי לא היו לו אב ואם שיאמרו לו כי הישיבה היא המקום המתאים לו מכל, ולשם חייב הוא ללכת. הוא לא היה חייב לאף אחד בעולם דבר וחצי דבר. אילו הייתי גוער בו קשות, הוא היה עלול לתת גט כריתות לכל הענין. רוב בני גילו במצבו, לא נשארו

איכס היה פקיד קטן וחרוץ במחלקה אחת בתוך ארגון גדול. איכס הפך להיות מנהל המחלקה. וכאן החלו העניינים לחרוק

הרב ד"ר עוז מרטיץ על זהירות מהתפקיד החדש!

הספציפיות הללו, הוא מסתדר נפלא. הבעיה מתחילה כשהוא מגיע למצב, שבו היכולות הללו מפסיקות להיות שימושיות. אדם בעל התגמשות, יכולת אלתור ויצירתיות - יוכל להיות אדם מוצלח מאוד. אך מה יקרה כשהוא יפגוש את עצמו במציאות חיים חדשה, שבה יש ערך גדול מאוד לדייקנות? מציאות שבה הוא יידרש להוכיח התארגנות יעילה וחוש זמן מפותח? הנה החוק הפיטרי של החיים: זו עלולה להיות תקרת הזכוכית שלו. הוא ימצא את עצמו מופתע מכישלונות חוזרים ונשנים, ומהעובדה שמה שעבד לו פעם - היום כבר לא. איך מתמודדים עם מציאות כזו? זו שאלה גדולה, ולא עליה באנו לענות כאן. באנו לדבר על השלב הראשון: עוד לפני שננסה לגייס יכולות נוספות או לסגת למציאות אחרת, אנחנו צריכים להצטייד בכלי חשוב ושמור: כנות. להיות מסוגלים להסתכל לבעיה בעיניים, ולהסכים להודות: אני לא כל כך יודע להסתדר עם משימות מהסוג הזה. כן, יש לי בעיה. כי מה קורה לאיכס, הפקיד שהפך למנהל, שמגלה שהוא מתחיל להיכשל? ברוב המקרים, הוא יתחיל לחפש תירוצים. חוסר ההצלחה הזה מפתיע כל כך עבורו, מעיק ולא מובן, שהוא ירגיש מוכרח להסביר אותו בשלל נסיבות שאינן קשורות אליו כלל וכלל. הרי להודות שאני לא טוב מספיק - זה מאוד לא נעים. ובכן, זה בכלל לא אני. זה משום שלא אמרו לי, שלא עדכנו אותי, שהכל

איכס היה פקיד קטן וחרוץ במחלקה אחת בתוך ארגון גדול. הוא היה יעיל, מסור ודייקן. אחרי מספר שנות הצלחה, הוא הועלה בדרגה, ומונה להיות אחראי על שישה פקידים אחרים. הדייק והחריצות שלו הגיעו יחד אתו אל התפקיד החדש, ואחרי תקופת ניהול מוצלחת הגיע הקידום הבא: איכס הפך להיות מנהל המחלקה. כאן החלו העניינים לחרוק. פתאום הבעיות שהגיעו לטיפולו לא כללו את המסמכים והדו"חות המוכרים, אלא התרשלות של מזכיר, מתיחויות בין עובדים וצורך במנהיגות ברורה. הדייקנות והיעילות המפורסמות שלו לא עבדו הפעם. בתפקיד החדש נדרש ממנו סט חדש של יכולות; והיכולות הללו, למרבה המבוכה, לא היו קיימות במאגר הכישורים שלו. המצב הזה מוכר בפסיכולוגיה הארגונית כ'עיקרון הפיטרי'. העיקרון הזה מתאר את העובדה לפיה עובד מוצלח יקודם בארגון, עד שיתקבע בתפקיד הראשון שאותו לא יבצע כהלכה. ההיגיון הוא פשוט: כל זמן שהעובד ממלא את תפקידו היטב, הוא מקודם. כשהוא מגיע לתפקיד שאותו הוא לא מסוגל למלא היטב, הוא מפסיק להתקדם וכך מתקבע בו. הגורם לחוסר ההצלחה הפתאומי הזה, הוא העובדה שהתפקיד החדש דורש יכולות אחרות מן התפקידים הקודמים, יכולות שהעובד נעדר אותן. ואיך כל זה קשור לחיים שלנו? לכל אדם יש כישורים ותכונות, שמשמשים אותו כדי להתנהל בחייו ולהצליח בהם, בסייעתא דשמיא. כל זמן שהמצבים שבהם הוא מתנהל דורשים את היכולות

פוליטיקה, שיש כל הזמן תקלות טכניות.

הזורם שנדרש להיות דייקן, מעולם לא איחר לפגישה משום שהוא לא הצליח להתארגן אליה בזמן; הוא איחר כי לא בדיוק סגרו אתו על שעה, כי הוא חשב שהיא נקבעה לשעה מאוחרת יותר, כי היו לו עיכובים בלתי צפויים.

והם, שניהם, וכל מי שנתקל במצבים דומים להם - לא מתכוונים לרמות. לא את עצמם ולא את האחרים. הם רק מנסים לספר את הסיפור בצורה שתהיה להם נוחה. ומכיוון שהאמת לא נוחה להם, הרי שהסיפור המתקבל אינו נאמן לאמת.

וכך, בלי להתכוון לזה בכלל, הם עושים בדיוק את זה: מעגלים פינות, משנים עובדות, ובמילה מדויקת יותר ומביכה מאוד - מרמים.

מעבר לחוסר היושר, שהוא בעייתי בפני עצמו, קיימת כאן סכנה: אדם שמרשה לעצמו לעגל פינות, אפילו בסיטואציות לא מזיקות, לכאורה, לא רק שהוא מרמה אחרים - הוא עלול להתחיל לרמות גם את עצמו.

בתחילה הוא מספר לעצמו סיפור שונה מהאמת, למרות שהוא בעצם יודע אותה היטב במעמקי לבו; אך עם הזמן, הוא עלול להיעשות משוכנע שהסיפור הזה, הסיפור שהוא המציא, הוא האמת לאמיתה.

עם הזמן, אם הוא יתמיד בכך, הוא יתחיל לתפוס את המציאות בצורה לא נכונה, וכבר לא יצליח להבחין מהי האמת ומהו השקר. הדרך להתחבר חזרה לאמת - היא למצוא אותה בתוכנו. לזהות את המקום שבו אני מעריך את האמת שלי יותר מאשר את ההצלחה. כי במקום העמוק ביותר שלנו, כולנו מעריכים את האמת ומעוניינים לדבוק בה. ואם נתחבר למקום הזה, נהיה אנשי אמת.

כדי להעניק תוקף לרצון שלנו, כדאי לכתוב אותו כ'חוויה' בינינו לבין עצמנו. להעביר את הרצון מהמחשבה אל המציאות. אחד הכלים הפשוטים והעוצמתיים לכך, הוא להתמקד ברצון

שלנו להיות במקום טוב יותר, ולכתוב רק עבור עצמנו: "היום אני מתחייב בשם כבודי ובשם אמונתי להיות ישר".

העיקרון הפיטרי לא יפריע לנו כאן. בחוזה העבודה הזה אנחנו נצליח לעמוד, כי האמת היא חלק מסל היכולות של כולנו. היא טבועה בתוכנו.

מילון מונחים:

אמת - כוח שקיים בכל אחד מאתנו, ומניע אותנו לבחור כיוון בחיים בלי שיקולים זרים. האמת לעתים מוכחשת מכיוון שהיא מפחידה, במיוחד כשהיא מחייבת הסכמה להכיר בחולשות. היא הופכת לעוצמה פנימית רק אחרי ויתור מלא-גבורה על השקר.

שקר - כלי הגנה שמאפשר לאדם לחיות באשליה שהאמת לא תתעורר או תתגלה.

לרוב, כלי ההגנה הזה מפותח יותר מאשר האמת, ונדרשים אומץ וכנות כדי לוותר עליו.

משהו לקחת לדרך:

ברגעים בהם קשה לנו להיצמד לאמת, נזכיר לעצמנו שכאשר אנחנו נאמנים לה - היא מחזירה לנו נאמנות.

היא כוח שעומד לנו כחבר שאינו בוגד בנו, פשוט כי איננו צריכים לזכור למי אמרנו מה.

חיים שנאמנים לאמת הם רגועים יותר, והם גם מאפשרים לנו ליצור קשרים ולנצל הזדמנויות בצורה חלקה, מבלי שנסתבך עם סתירות מול עצמנו ומול אחרים.

משפט:

הדרך לא לגרום לזולת לעגל פינות, היא לא לדחוק אותו אליהן.

(פרק מתוך הספר 'רגעים של כוח'. ד"ר עוז מרטין פסיכותרפיסט בעל שם ספרי יצאו בהמדורות רבות. לרכישת הספר ולקבלתו במשלוח לבית ניתן להתקשר: 058-7676321)

תכירו את מיילך בלומנשטריך. אם אתם שואלים מה... זה הזמן להכיר...

תכירו את מיילך דנן הדמות המיוחדת שמתקשה לקבל 'גישמעק בלימוד' או מה שנקרא בעברית 'מתיקות התורה'.

וגליון 'מעלה מעלה'. מציג מיילך בלומנשטריך את בעיותיו בפני הקוראים ומבקש מהם עצות.

מתברר כי תוך תקופה קצרה מערכות הטלפונים קלטו אלפי שיחות של עצות מבני הישיבות, ומדורו נהפך לאחד מהמדורים הפופולאריים ביותר בעלונים אלו.

תכירו את מיילך בלומנשטריך. אם אתם שואלים מה... זה הזמן להכיר. מיילך דנן הינו דמות מיוחדת שלומד בישיבה חשובה ומתקשה לקבל 'גישמעק בלימוד' או מה שנקרא בעברית 'מתיקות התורה'. בגליונות המיוחדים שיוצאים לאור בעולם הישיבות בעשרות אלפי עותקים של ארגון אחינו, גליון 'הישיבה'

להלן לפניכם דוגמית מהעצות שנתנו בחורים ומתפרסם בגליון החדש של 'הישיבה' וגליון 'מעלה מעלה' היוצאים לאור בימים אלו:

'בגליון הקודם הבאנו את כאבו של מיילך בלומנשטריך על כך שהוא לא מצליח להתחבר מחדש ללימוד הגמרא לאחר חופשת בין הזמנים של חודש תשרי. הוא סיפר לנו שהוא יושב ליד הגמרא ולא מצליח לקרוא אפילו שורה אחת. ביקשנו את עזרת הקוראים, ולהלן חלק קטן מתוך מאות התשובות שקיבלנו מהקוראים היקרים, חלקם רבנים בישיבות או אברכי כוללים, ורובם בחורי ישיבות צעירים שבאו לעזרתו של בן גילם:

הרה"ח משה יעקב רז מציע "לפני שאתה פותח את הגמרא תחשוב כפי שכתוב בכל הספרים שאדם שרוצה למצוא ולפגוש את הקב"ה, זה באותיות הלימוד, והלומד תורה הרי הוא ממש כמחבק את המלך כביכול. תחשוב על זה כשהספר מולך פתוח, שהנה אתה הולך לפגוש את מלך מלכי המלכים ולעשות רצונו ולאחר מכן לא תצטרך שום דבר נוסף כדי לתמרץ אותך להתחיל ללמוד".

על זה הדרך מציע **הר"ר יקותיאל י. וינמן הי"ו**: "תחשוב בחשיבה רצינית ואמיתית מי הם האנשים הקדושים שאתה הולך ללמוד את דבריהם, מי זה אביו, מי זה רבא, מה המשמעות של הלימוד בדברים שאמרו כאלו אנשים קדושים וטהורים שאין לנו שמץ של השגה בדרגות העצומות שהם זכו להעפיל אליהן. תחשוב כמה הם חשבו על מה שכתבו ודברו, איך כל אות בדבריהם מחושבת, כל דין וכל הלכה מדוקדקים בתכלית הדקדוק לאמיתיה של תורה, התוצאה של החשיבה הזאת תהיה מיידית. תוכל להתחיל את הלימוד בלי שום כבדות, ובאופן שונה לגמרי מהאופן שהיית רגיל עד כה".

הבה"ח ישראל רבינוביץ מציע: "תחשוב תמיד בשעת קושי שאתה בתחילת זמן של שיעור א' תיכנס לאווירה הזאת שכל העתיד לפניך ועכשיו אתה יכול להחליט באיזה כיוון אתה רוצה ללכת. זה קצת קשה אבל אם תצליח להיכנס לאווירה הזאת, יהיה לך מאוד קל להתגבר על כל הניסיונות שבהמשך".

הבה"ח יצחק מאיר גולדברג מספק למיילך בלומנשטריך כמה רעיונות: "קח נושא שאתה מחובר אליו חזק מתוך הלימוד, ומשם תתרחב לשאר הדברים. בנוסף קח חברותא שמחובר ללימוד פחות ממך, קח אותו בתור פרויקט שאתה רוצה לחבר אותו ללימוד, על ידי כך יהיה לך עול להגיע לסדרים, כי הרי אתה אמור להיות לו לדוגמא אישית, ובנוסף ודרך זה שתסביר לו את כל השקלא וטריא של הגמרא, אתה עצמך תתחבר יותר חזק כי הרי בסוף אחרי הפעולות נמשכים הלבבות".

הבה"ח דוד מרקשטיין מציע: "תקרא את הגמרא כמו שאתה קורא ספר סיפורים, דהיינו בלי להבין מילה, בסוף תיסחף ותיכנס לגישמאק עצום כי המאור שבה יחזירנו למוטב. ובדיוק כך מוסיף **הבה"ח החפץ בעילום שמו** כשהוא משתמש בפתגם העממי "עם

האוכל בא התיאבון": "תתחיל ללמוד ברמה הכי בסיסית שיש הבנה מינימלית בלבד, תראה שפתאום מתעורר בך החשק לצלול יותר לעומק להבין יותר חזק וכדומה".

על זה הדרך מציע גם **הבה"ח דוב בער אמסלם** בשם אדמו"רי ליובאוויטש נב"מ שברגע שלומדים תורה הקדושה וקוראים את המילים הקדושות, הנשמה מרגישה במקום נח מאוד, שקשה לגוף דהיינו לגשמיות להפריע לו, וזה קורה דווקא באופן שהנשמה מחוברת לזה עד הסוף ולא למחצה ולשליש.

מוסיפים הבחורים הצדיקים יהודה רייכמן ויוסף הרצנו שכל הענין של הכבדות שמייילך מדבר עליה זה רק ברבע שעה הראשונה של הסדר, ולכן הם מציעים "תלמד רצוף מתוך עול רק רבע שעה תראה שאין לך יותר שום בעיה בנושא הגישמאק".

הבה"ח אלעזר מנחם רונסקי מחדד נקודה נוספת "את החצי שעה הראשונה שאתה לוקח על עצמך ללמוד עם כל הרצינות, תבחן את עצמך אח"כ על החומר שלמדת בזמן זה, תראה שאתה יודע זה יתן לך המון תענוג ודחף להמשיך הלאה".

על זה הדרך אומר **הבה"ח שלמה גולד** ומוסיף טיפ קטן משלו: "בזמן שקיבלת על עצמך ללמוד רצוף, תעשה את זה במקום צדדי ושקט תשמע את עצמך לומד תהנה מהמלל שאתה מוציא מפיו, אני אומר לך מיילך, זה בדוק ומנוסה על בשרי - זה עובד!".

הבה"ח עזריאל אוהיון מצנן קצת את ההתלהבות ואומר "זה לא קל, לפעמים אין לך כח אפילו לקרוא או להבין את הנקרא, ולכן אני מציע אל תיקח על עצמך שעה או שעתיים, קח רבע שעה או כמה זמן שאתה מסוגל, אבל ברבע שעה ההזאת תדבק בכל כוחך בלי פשרות וזה הכי חשוב".

הבה"ח שמעון יהושע רוט מיישבת בעלזא לא מבין את השיח שנוצר כאן ומסביר שאצלם בישיבה לימדו שבאופן שאין לך חשק קח רשב"א או 'קצות' תנסה לצלול בלי חשק, "אתה תמצא את עצמך בסוף הסדר אחרי לימוד גדוש", הוא מבטיח.

הבה"ח החפץ בעילום שמו אומר למיילך שאין עצה חותכת לכולם "כל העצות שנותנים פה למיילך בלומנשטריך זה בגדר המלצה שהבחורים מרגישים על בשרם באופן אישי, אבל בפועל, אצל כל אחד עובדים דברים אחרים. לדוגמה הוא מציין "אותי מחזק הידע שאני יודע שכל דקה שלא מנוצלת ללימוד התורה יותר לא חוזרת, זה תמיד מעיר אותי מהתרדמת ישר ללימוד ולגמרא".

הבה"ח יוסף וויזר והבה"ח אשר פערל אומרים לבלומנשטריך שלא יעזור כלום חוץ מתפילה זכה מעומק הלב: "לפני שאתה פותח את הגמרא מעבר לגדרים ולקבלות הטובות שאתה עושה, שא תפילה לשוכן במרומים שתזכה להרגיש את הטעם המתוק שבלימוד".

"הבה"ח יהודה טרייטל והבה"ח שלמה ווסרמן מביאים חשיבה מעניינת לא לחשוב שזה קושי תחשוב שזה אתגר, וכשמדובר באתגר יש לאדם חשק לחצות ולהצליח.

מספר בחורים חלקם חפצים בעילום שמו אומרים למיילך

הבה"ח החפץ בעילום שמו: "קח לך בחור קצת עם קושי או בחור שלא אוהב להסביר, תסביר לו אתה כל דבר בסוגייה, כך לא תוכל 'לעבוד על עצמך' ותהיה חייב להבין כל דבר על בוריו, מה שיסב לך עונג רב".

הבה"ח חיים צבי בוטמוינד: "אם תדע את התוצאה של אחד שנהנה מללמוד לא יהיה לך כזה קושי בלהתחיל ללמוד".

הבחור אליעזר חשין מזכיר ואומר: "יש לך כ"כ הרבה הזדמנויות בתפילות, להתפלל לאבא שלך בשמים שכל מה שאתה רוצה זה להבין את דברותיו, תתפלל תתחנן והוא יעזור לך". הוא מביא עוד שראה בשם האחרונים, להשתדל להתמקד במסכת אחת ולהשקיע בה מאמצים באופן מיוחד, דבר שמביא להצלחה בלימוד באופן כללי.

הבה"ח יעקב טסלר מציע הצעה פרקטית: "קח דף ועט תרשום את הפרטים בצורה יבשה, ואח"כ לאט ובטוח תנסה להתחיל להבין פרט אחרי פרט. זה בוודאי יסב לך גישמאק ועונג רב בלימוד הסוגיא".

מניסיונם שהכל תלוי בחברותא, "אם אתה מרגיש שהחברותא שלך מעניין זה מכניס אותך לעניינים ואתה צולל לתוך דברי המפרשים, הלימוד נהיה פשוט תענוג, אבל כמפתח לדבר הזה תחפש לך את החברותא שיש לך שפה אתו בלימוד, שיש לו כושר הסברה ושהסברות שלו מעניינות אותך".

הרב חיים דביר מוסיף נוסף משלו ומציע לבלומנשטריך: "תשתדל לסיים את הלימוד יום קודם עם נקודה סיפור או שאלה אקטואלית מעניינת כדי שלמחרת תרצה לחזור ולבדוק מה קורה עם זה, וכך תוכל להתחיל ללמוד בחשק".

הבה"ח אשר טיטלבוים מוסיף: "תציב לעצמך זמן ושעה שבה אתה לומד, אתה מתכוונן לזה כל היום, כלומר שמונח לך בראש שבזמן הנקוב הזה אתה פנוי רק ללמוד".

וכן מוסיף **הבחור מנחם לוסיג** בשם רבו שבלמוד צריך להיות פנוי לגמרי מכל המחשבות והטרדות "ולכן אם אתה מקציב לך זמן מראש זמן שידוע שבזמן הזה כולך מיושב ומרוכז רק ללימוד, וזה מאוד עוזר".

"ותקרא שמו משה", האם בת פרעה ידעה לשון הקודש, שקראה לו בשם משה?

ויגדל הילד ותבא הו לבת פרעה ויהי לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתוהו:

דעת זקנים מבלי התוספות: משבאו הנשים העבריות למצרים למדה בת פרעה את לשון העברים, וכך ידעה איך לקרוא לו, כפי שמצינו שפרעה קרא ליוסף 'צפנת פענח'.

אלשיך: כשמשתה אותו מהמים ואמרה 'מִלְדֵי הַעֲבָרִים זֶה רצתה בת פרעה לקרוא לו על שם המאורע בלשון עברי, ומשלא ידעה איך לקרוא לו, מסרה אותו לאמו שתניק אותו ותגדלו בשנותיו הראשונות. משגדל משה 'ותבא הו' אמו 'לבת פרעה', לימדה אותה ואז 'ותקרא שמו משה'. אמו לא קראה לו שם בלידתו או סמוך להצלתו ומשייתו מהמים.

אור החיים: היא קראה לו באופן סתמי בשם "משה", ובמקביל הכתוב מודיענו את משמעות השם, על שם שמשתה אותו מהמים. **רש"י הירש**: בת פרעה התייעצה עם אמו בנתינת השם. התייעצות זו מראה על אצילות נפשה של בתיה.

(מתוך סדרת הספרים, תורתך שאלתי שנכתבו ע"י הרב חגי ולוסקי)

אבן עזרא: היא קראה בלשון מצרי שם שמשמעותו משה, והתורה קראה משה בלשון עברי. השם משה מתורגם בלשון הקדש מהלשון המצרית, שמו בלשון המצרית היה מוניוס. הסבר נוסף, בת פרעה למדה את לשון הקודש או ששאלה.

חזקוני: בת פרעה לא הבינה לשון הקודש. ביאור הפסוק: 'ותקרא' יוכבד אמו את 'שמו משה'. ותאמר' לה בת פרעה: מדוע קראת לו כך? מה ביאור המילה משה? ענתה לה יוכבד: שהוא לשון המשכה, ובתגובה אמרה בת פרעה: יפה קראת, שהרי 'כי מן המים משיתוהו'. 'משוי' אין כתיב כאן, אלא 'משה' לומר: כשם שמשיתוהו, כן יהיה הוא מושה אחרים, כלומר יהיה מושה את ישראל ממצרים

רלב"ג: הקב"ה נתן בליבה שתדע את שמו הראוי לו בת פרעה וכתה, שגם הקב"ה השתמש בשם זה, בזכות הנס שנעשה למשה

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? [שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

נדרים דף עח

מה השיב הגראי"ל שטיינמן כשנשאל מהו 'סוד הנישואין המאושרים'?

בזמן שלא שמע הבעל, או ששמע ושתק

בית. הושיט לו רבינו ידו, ושתק. אחז בידו, והשתיקה התארכה.
דקה, דקה וחצי, שתי דקות. שמט ידו, ופנה ללכת.
האברך מיהר אחריו: "אבל הרב, מה העצה?"
ענהו: "קיבלת אותה: לשתוק!"...

(דרשו - מפי השמועה)

אברך שאל את רבינו: "מה סוד הנישואין המאושרים?"
ענהו: "הבעל צריך לדעת שני דברים: הראשון, מתי לשתוק.
והשני, מתי לא לדבר."
והוסיף: "אלו שני דברים שונים..."
ופעם ירד רבינו בדרכו לתפילה. ניגש אברך וביקש עצה לשלום

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

היכן אסור ללמוד לפני תפילת שחרית?

ואם מבקש מאדם אחר להזכירו להתפלל - מותר. וכמו כן, אם כבר התחיל ללמוד לפני זמן האיסור, אינו צריך להפסיק מלימודו לצורך התפילה, אלא בהתקרב סוף זמן התפילה. ונחלקו הפוסקים אם צריך להפסיק מלימודו כדי לקרוא קריאת שמע, או שרשאי להמתין עד קרוב לסוף זמן קריאת שמע.

[שו"ע פט, ו, ומשנ"ב ל, לב וילד; בו"מ דרשו, 39]

משעה ש'האיר פני כל המזרח' בבוקר, אסור לאדם שמסיבה כלשהי מתפלל שחרית ביחידות, להתחיל בלימוד תורה ביחידות בביתו, או בכל מקום אחר שלא אמורה להתקיים בו תפילת שחרית, מחשש שישקע בלימודו, ויאחר את זמני קריאת שמע ותפילה. ויש אומרים, שהאיסור הוא רק החל מהזמן סמוך להנף החמה, כיון שלתחילה אין להתפלל שמונה עשרה של שחרית לפני הנף החמה.

האם מותר לאכול כשעה לאחר חצות הלילה?

ועל פי הקבלה, המתעורר משנתו לפני עלות השחר, אף אם קם בחצות הלילה, לא יאכל מאומה עד לאחר תפילת שחרית. ורצוי להקפיד על כך. וכתבו הפוסקים, שיתכן שאף לדעה זו, שתייה מותרת. ואף על פי הקבלה, אם אוכל כדי לחזק את גופו לצורך התפילה, או לצורך לימוד תורה לפני התפילה - אין כל איסור בדבר.

[שו"ע פט, ה, משנ"ב כז-כט, וביה"ל ד"ה צריך, וד"ה ויש; בו"מ דרשו, 35, 36 ו38]

החל מחצי שעה לפני עלות השחר, אסור לאכול 'אכילת קבע', דהיינו פת, או עוגה, בכמות הגדולה מ'כביצה' (53-45 גרם, לשיטות השונות), עד לאחר הנחת תפילין, קריאת שמע, ותפילת שחרית. וכן אסור לשתות משקה משכר בכמות זו. ואם התחיל באכילתו בזמן המותר - רשאי להמשיך עד עלות השחר; אולם, אם התחיל בזמן האסור, יתכן שצריך להפסיק אף לפני עלות השחר.

האם מותר להתקלח לפני התפילה?

במקוה, אך ללא שימוש בסבון וכדומה. ויש שהורה, כי מי שקשה לו להתפלל ללא רחיצה במקלחת, רשאי לרחוץ. ויש שהורה כי מותר לרחוץ את פניו, ידיו ורגליו, ואם נחוץ לו באקראי לרחוץ מקומות נוספים בגוף - רשאי לרוחצם אף עם סבון. ויש מפוסקי זמננו שהיפך בזכותם של המקלים להתקלח כדרכם, עם סבון וכדומה, בלכתם לטבילה במקוה טהרה.

[שו"ע פט, ז, ומשנ"ב לו; בו"מ דרשו, 42]

החל מעלות השחר, אסור להכנס ל'בית המרחץ' עד לאחר קריאת שמע ותפילה, מחשש שעיסוקו במרחץ יתארך, ויאחר את זמני קריאת שמע ותפילה.

ויש מפוסקי זמננו שהורו, כי רחיצה במקלחת אף היא אסורה, אלא שנוהגים להקל בכך כשהיא נעשית לצורך טבילה במקוה טהרה. ויש שהורה, כי מותר לרחוץ במקלחת אף ללא טבילה

* אסור לאכול לפני תפילת שחרית. ואכילה לצורך רפואה, וכן נטילת כל תרופה שהיא, כולל 'ויטמינים' לחיזוק הגוף - מותרות.
* אסור לשתות לפני תפילת שחרית, אולם מותר לשתות מים, וכן מותר לשתות קפה ותה ללא סוכר וחלב. ובזמננו שמקובל בכל מקום לשתות עם סוכר וחלב, מותר לשתותם אף עם סוכר וחלב.
* בהגיע זמני תפילות שחרית, מנחה וערבית, אסור לצאת לדרך, הן משום שאסור לעסוק בצורכי עצמו לפני התפילה, והן משום שההליכה עשויה לגרום לחוסר ישוב הדעת בתפילה, או לביטולה בהיסח הדעת.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע אומרים 'ברכו' לפני ברכות קריאת שמע?

באמצע ברכה, כגון לעניית אמן, וכל שכן שאסור להפסיק בדיבור בעלמא.

והמאחר לתפילת שחרית, וגורם בכך שבעת אמירת ברכו יעמוד עדיין באמירת פסוקי דזמרה, הרי זה מבטל את עיקר תקנת חז"ל באמירת ברכו, כיון שאינו פותח בברכת יוצר אור מיד לאחר ברכו.

[משנ"ב נד, יג; בו"מ דרשו, 17]

חכמינו ז"ל תיקנו לומר 'ברכו' לפני ברכות קריאת שמע בשחרית ובערבית; ועיקר עניינה של אמירה זו הוא, שהש"ץ קורא לציבור לברך עמו את הש"ת, והציבור נענה לו באמירת "ברוך ה' המבורך לעולם ועד", ופותח בברכות קריאת שמע, לברך בהן את הש"ת.

ולכן, מיד לאחר עניית 'ברוך ה' המבורך', הרי זה כאמצע ברכה של ברכות קריאת שמע, ואסור להפסיק לכל דבר שאסור להפסיק

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666